

***SAUSZEMES TRANSPORTLĪDZEKĻU
ĪPAŠNIEKU CIVILTIESISKĀS ATBILDĪBAS
OBLIGĀTĀ APDROŠINĀŠANA***

2009.GADA 9 MĒNEŠU REZULTĀTI
(pēc 27.11.2009. sagatavotiem datiem)

OCTA apdrošināšanas nozares darbības rādītāji 2009.gada 9 mēnešos

Šis pārskats sastādīts, par pamatu ņemot OCTA apdrošināšanas nozares pamatrādītājus 2009.gada 9 mēnešos, sniedzot informāciju par izmaiņām, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu.

Pārskats tiek sastādīts saskaņā ar Biedrības „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs” (turpmāk – LTAB) Informācijas sistēmā esošajiem datiem uz 2009.gada 27.novembri.

Ceļu satiksmes negadījumi

Svarīgs OCTA apdrošināšanas darbības rādītājus ietekmējošs faktors ir ceļu satiksmē notikušie ceļu satiksmes negadījumi. No visiem 2009.gada 9 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās reģistrētajiem ceļu satiksmes negadījumiem **12 780** reģistrēti, noformējot Saskaņoto paziņojumu, kas ir **53,24%** no kopējiem reģistrētajiem apdrošināšanas gadījumiem sabiedrībās.

Mēnesis	Apdrošināšanas gadījumu skaits ¹	Ar SP reģistrēto CSNg skaits ²	SP īpatsvars no kopējā apdrošināšanas gadījumu skaita ³
Janvāris	3 054	1 703	55,76%
Februāris	2 879	1 621	56,30%
Marts	2 661	1 423	53,48%
Aprīlis	2 666	1 423	53,38%
Maijs	2 578	1 324	51,36%
Jūnijs	2 522	1 282	50,83%
Jūlijs	2 669	1 333	49,94%
Augusts	2 582	1 412	54,69%
Septembris	2 394	1 259	52,59%
Kopā	24 005	12 780	53,24%

¹ Ceļu satiksmes negadījumu skaits, kuri reģistrēti apdrošināšanas sabiedrībās un par kuriem ir iesniegti zaudējumu pieteikumi apdrošināšanas sabiedrībās

² Ar saskaņoto paziņojumu reģistrēts ceļu satiksmes negadījumu skaits no kopējā apdrošināšanas sabiedrībās reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaita

³ Ar saskaņoto paziņojumu reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu īpatsvars no kopējā apdrošināšanas sabiedrībās reģistrēto apdrošināšanas gadījumu skaita

Uz Saskaņoto paziņojumu pamata reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits apdrošināšanas sabiedrībās 2009.gada 9 mēnešos ir samazinājies par 6 504 jeb 33,7% (**12 780** - salīdzinot ar **19 284** 2008.gada 9 mēnešos). Tas skaidrojams ar to, ka kopējais ceļu satiksmes negadījumu skaits strauji samazinās. 2009.gada 9 mēnešos, salīdzinājumā ar 2008. gada 9 mēnešiem tas ir **samazinājies par 38,1%** (šī gada 9 mēnešos reģistrēti **25 988** ceļu satiksmes negadījumi, salīdzinot ar **41 993** reģistrētajiem CSNg 2008. gada 9 mēnešos).

Saskaņā ar LTAB Informācijas sistēmas datiem no 2009.gada 9 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās reģistrētajiem **24 005** apdrošināšanas gadījumiem (34 399 gadījumi 2008.gada 9 mēnešos) **22 930** apdrošināšanas gadījumi ir reģistrēti Latvijā (t.sk. **13 154 ir reģistrēti Rīgā**, kas sastāda **57,4%** no reģistrētajiem Latvijā), savukārt ārvalstīs reģistrēti **1 075** apdrošināšanas gadījumi, kas sastāda **4,5%** no visiem reģistrētajiem gadījumiem. Valstis, kurās reģistrēts vislielākais apdrošināšanas gadījumu skaits ir Vācija, Lietuva, Polija, un Igaunija, attiecīgi gadījumu skaits 224, 166, 145 un 68.

Apdrošināšanas atlīdzību izmaksas

2009.gada 9 mēnešos ir tikuši pieņemti **31 457** lēmumi par apdrošināšanas atlīdzības izmaksām par kopējo summu **Ls 22 388 469,61**.

Vidējās atlīdzības izmaksas lielums par apdrošināšanas gadījumu 2008.gada 9 mēnešos sastādīja Ls 797,82. Attiecīgi 2009.gada 9 mēnešos vidējās izmaksas lielums par apdrošināšanas gadījumu ir Ls **720,30**, kas ir par **9,7%** mazāk.

Vislielākais lēmumu skaits tika pieņemts par transportlīdzekļu bojājumu un bojāejas zaudējumu atlīdzināšanu, kas kopā sastādīja 85,13% no kopējās atlīdzību summas (skat.2.tabulu).

2.tabula

Pārskats par apdrošināšanas sabiedrību un Garantijas fonda apdrošināšanas atlīdzību sadalījumu pa zaudējumu veidiem pieņemtajos lēmumos

Zaudējumu veids	Lēmumu skaits	Īpatsvars, %	Atlīdzību summa (Ls)	Īpatsvars, %	Vidējā atlīdzība par gadījumu (Ls)
Apbedīšanas izdevumi	68	0,22%	75 429,61	0,34%	1 160,46
Atlīdzība darba devējam par cietušās personas pārejošu darba nespēju	4	0,01%	567,31	0,003%	189,10
Atlīdzība Iekšlietu ministrijas Veselības un sociālo lietu valsts aģentūrai (VSLVA)	1	0,003%	14,90	0,0001%	14,90
Atlīdzība Sociālo pakalpojumu pārvaldei (SPP)	1	0,003%	1 683,11	0,01%	1 683,11
Atlīdzība valsts aģentūrai "Tehnisko palīgīdzekļu centrs" (TPC)	4	0,01%	266,89	0,001%	66,72
Atlīdzība valsts aģentūrai "Sociālās integrācijas valsts aģentūra" (SIVA)	3	0,01%	348,21	0,002%	116,07
Atlīdzība Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai (VSAA)	858	2,73%	589 804,81	2,63%	701,31
Atlīdzība Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūrai (VOAVA)	1369	4,35%	439 825,39	1,96%	364,09
Ārstēšanās izmaksas	806	2,56%	438 112,31	1,96%	585,71
Ceļa, ceļa būvju, ēku bojājumi, bojāeja	302	0,96%	218 963,82	0,98%	732,32
Kaitējums videi	11	0,03%	10 177,79	0,05%	925,25
Mantas bojājumi, bojāeja	731	2,32%	481 889,58	2,15%	663,76
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar apgādnieka, apgādājamā vai laulātā 1.grupas invaliditāti	2	0,01%	1 512,55	0,01%	756,28
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar apgādnieka, apgādājamā vai laulātā nāvi	35	0,11%	25 677,62	0,11%	951,02
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar cietušās personas fizisku traumu	165	0,52%	46 224,53	0,21%	302,12
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar cietušās personas sakropojumu, invaliditāti	18	0,06%	99 178,35	0,44%	6 198,65
Pārejoša darbnespēja personai	141	0,45%	215 273,72	0,96%	1 668,79
Pensijas apgādājamiem	97	0,31%	23 472,69	0,10%	282,80
Pensijas invalīdiem	47	0,15%	15 094,19	0,07%	351,03
Protezēšanas izdevumi	1	0,003%	84,21	0,00%	84,21
Rehabilitācijas izdevumi	11	0,03%	8 687,78	0,04%	789,80
Transportlīdzekļa bojāeja	1857	5,90%	2 994 374,13	13,37%	1 622,09
Transportlīdzekļa bojājumi	24922	79,23%	16 700 786,67	74,60%	671,85
Citi izdevumi	3	0,01%	1 019,44	0,005%	339,81
Kopā:	31 457	100,00%	22 388 469,61	100,00%	720,30

Saskaņā ar LTAB Informācijas sistēmas datiem, 2009.gada 9 mēnešos par 1 439 apdrošināšanas gadījumiem ir tikuši pieņemti 1 468 (par 138 vairāk nekā pērn 9 mēnešos) lēmumi par atlīdzību izmaksām no Garantijas fonda par kopējo summu Ls 1 260 901,81 (pieaugums Ls

125 397,99, salīdzinājumā ar pērnā gada šo pašu periodu), kur vidējās izmaksas lielums sastādīja Ls 858,92, savukārt, vidējās izmaksas lielums uz vienu notikušo apdrošināšanas gadījumu sastādīja Ls 876,23 (pieaugums – Ls 12,08).

Ir pieaudzis arī zaudējumu pieteikumu skaits Garantijas fondā – 1 607 zaudējumu pieteikumi 2009.gada 9 mēnešos (par 393 vairāk nekā pērn 9 mēnešos), kas pierāda neapdrošināto transportlīdzekļu izraisīto zaudējumu ceļu satiksmē riska iespējamību un parāda, ka neapdrošināto skaits 2009.gada 9 mēnešos, salīdzinot ar 2008.gada to pašu periodu, nav samazinājies.

2009.gada 9 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās tikuši iesniegti kopā **34 642** zaudējumu pieteikumi, kas ir par **10 249** jeb 22,8% mazāk nekā 2008.gada 9 mēnešos.

Saistībā ar šī gada un iepriekšējo gadu zaudējumu pieteikumiem 2009.gada 9 mēnešos pieņemti **31 457** lēmumi, par kopējo summu Ls **22 388 469,61**, kas ir par Ls **10 429 664,87** jeb **31,8%** mazāk nekā 2008.gada 9 mēnešos. Kritums izmaksātajās atlīdzības atspoguļo kritumu ceļu satiksmes negadījumos. **29 792** lēmumi ir pieņemti par Latvijā notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem par kopējo atlīdzību summu Ls **19 337 067,60**, t.sk. par negadījumiem, kas notikuši Rīgā - pieņemti **16 664** lēmumi par summu Ls **10 231 461,71**.

Savukārt, **1 665** lēmumi ir pieņemti par ārvalstīs notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem par kopējo atlīdzību summu Ls **3 051 402,01**, kas sastāda **13,6%** no kopējās atlīdzību summas un vidējās atlīdzības lielums par apdrošināšanas gadījumu – Ls **1 851,58**.

OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskais rezultāts

OCTA apdrošināšanas nozares darbību kopumā var raksturot ar visu apdrošināšanas sabiedrību peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta kopsavilkumu, kas 2009.gada 9 mēnešos nozarei kopumā ir bijis pozitīvs.

2009.gada 9 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībām piekritušo atlīdzību prasību neto summa sastādīja Ls **24 739 102**, kas ir par Ls 4 437 970 jeb **15,2%** mazāk nekā 2008.gada 9 mēnešos. Tas apliecina to, ka strauji sarūk ceļu satiksmes negadījumu skaits un ar to saistītās zaudējumu atlīdzību prasības.

Salīdzinot 2009.gada 9 mēnešu rādītājus ar 2008.gada 9 mēnešiem, lai gan apdrošināšanas līgumu cenām šajā periodā ir vērojama tendence samazināties, tomēr nopelnīto prēmiju palielinājums sastāda **2,4%**, ko galvenokārt izsauc tikai izmaiņas bruto nenopelnīto prēmiju tehniskajās rezervēs, kuras apdrošinātāji samazinājuši turpat divas reizes.

Aplūkojot apdrošināšanas sabiedrību peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta kopsavilkumu, no aprēķina var izdalīt dažas atsevišķas ieņēmumu un izdevumu pozīcijas, kas raksturo apdrošināšanas sabiedrību un nozares darbību kopumā (sk.3.tabulu).

3.tabula

OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskais rezultāts, salīdzinot 2008. un 2009.gada 9 mēnešus

Rādītājs	2008.gada 9 mēneši	2009.gada 9 mēneši
Nopelnītās prēmijas, Ls	41 471 173	42 465 676
Piekritušās atlīdzību prasības neto, Ls	29 177 072	24 739 102
t.sk. atlīdzību noregulēšanas izdevumi, Ls	1 635 509	1 417 685
Neto darbības izdevumi, Ls	13 872 221	14 567 960
Citi tehniskie izdevumi neto, Ls	94 965	132 691
Tehniskais rezultāts	-707 662	4 221 617

3.tabulā nav attēlotas visas peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta noteikšanas pozīcijas, tikai salīdzināta nopelnīto prēmiju ienākumu daļa ar apdrošināšanas sabiedrību izdevumiem sakarā ar piekritušo apdrošināšanas atlīdzību izmaksām un apdrošināšanas sabiedrību darbības nodrošināšanai nepieciešamajiem izdevumiem.

4.tabula

2009.gada 9 mēnešu OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina kopsavilkuma rādītāji

Rādītāji	
Zaudējumu rādītājs*, %	58,3
Izdevumu rādītājs*, %	34,6
Kombinētais rādītājs, %	92,9
*Zaudējumu rādītāju raksturo piekritušo atlīdzību prasību un nopelnīto prēmiju attiecība, savukārt izdevumu rādītājā tiek ietverta izdevumu un nopelnīto prēmiju attiecība. Kombinētais rādītājs ir zaudējumu un izdevumu rādītāju summa.	

Reģistrētie transportlīdzekļi

OCTA apdrošināšanas jomu Latvijas Republikā veido transportlīdzekļi, kas piedalās ceļu satiksmē. Kopā Latvijā uz 2009. gada 1. oktobri pēc CSDD, VTUA un TTP datiem ir reģistrēti **1 346 163** transportlīdzekļi. Salīdzinot ar reģistrēto transportlīdzekļu skaitu uz 2008.gada 1.oktobri, to skaits pieaudzis par 985 jeb **0,07%** (pērn šai pašā periodā reģistrēti **1 345 178** transportlīdzekļi). No visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ikgadējo tehnisko apskati ir izgājuši tikai **49,6%** jeb **667 325** transportlīdzekļi (skat. 5.tabulu), kas ir par 3,8% mazāk. 2008.gada 9 mēnešos no visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ikgadējo tehnisko apskati bija izgājuši 51,6% jeb **693 736**. Šis rādītājs ietekmē transportlīdzekļu skaita samazināšanos ceļu satiksmē, vienlaikus nevar izslēgt faktu, ka ceļu satiksmē piedalās tehniskā kārtībā neesoši un neapdrošināti transportlīdzekļi.

Pēc LTAB datiem uz 2009. gada 1.oktobri apdrošināta ir **699 248** Latvijā reģistrēto transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskā atbildība, kas sastāda 104,8% no tehniskā kārtībā esošiem. No tā ir secināms, ka daļa no apdrošinātiem transportlīdzekļiem, kuri ir potenciāli ceļu satiksmes dalībnieki, nav izgājuši tehnisko apskati.

Vērtējot apdrošināšanas atlīdzības no Garantijas fonda, kurās pieņemti lēmumi zaudējumu atlīdzībai saistībā ar neapdrošināto transportlīdzekļu izraisītajiem ceļu satiksmes negadījumiem un salīdzinot tās ar kopējo apdrošināšanas atlīdzību skaitu, kā arī salīdzinot transportlīdzekļu skaitu, kuru īpašnieki savu civiltiesisko atbildību ir apdrošinājuši un tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaitu pēc datiem uz 2009. gada 1.oktobri, var izdarīt secinājumus, ka no visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ceļu satiksmē Latvijā aktīvi piedalās aptuveni 670 000 – 710000 transportlīdzekļi, no kuriem, ievērojot augstāk teikto, aptuveni 700 000 gadījumos īpašnieku civiltiesiskā atbildība ir apdrošināta. Tā kā apdrošināto transportlīdzekļu īpašnieku skaitam nav vērojama izteikta tendence samazināties, līdz ar to samērā nemainīgs ir arī neapdrošināto transportlīdzekļu skaits.

Reģistrēto transportlīdzekļu skaits, kuri ir apdrošināti un ir izgājuši tehnisko apskati

Transportlīdzekļa veids	Reģistrēto skaits uz 2009.gada 1.oktobri	Tehniskā kārtībā esoši (ar veiktu TA) uz 2009.gada 1. oktobri	Tehniskā kārtībā esoši (procentuāli no reģistrēto skaita)	Apdrošināti uz 2009.gada 1. oktobri	Apdrošināti procentuāli no reģistrētajiem	Apdrošināti procentuāli no tiem, kas ir tehniskā kārtībā
Vieglie a/m	929 259	518 424	55,8%	535 583	57,6%	103,3%
Kravas a/m	126 537	55 572	43,9%	58 432	46,2%	105,1%
Autobusi	10 308	4 567	44,3%	4 787	46,4%	104,8%
Automobiļu piekabes	81 430	33 871	41,6%	38 348	47,1%	113,2%
Motocikli	55 062	9 415	17,1%	11 729	21,3%	124,6%
Traktori, pašgājēji	103 524	32 209	31,1%	36 325	35,1%	112,8%
Traktoru piekabes	39 374	12 598	32,0%	13 892	35,3%	110,3%
Tramvaji, trolejbusi	669	669	100,0%	152	22,7%	22,7%
Kopā:	1 346 163	667 325	49,6%	699 248	51,9%	104,8%

Sūdzību izskatīšana

Balstoties uz LTAB apkopotajiem datiem par saņemtajām sūdzībām sakarā ar apdrošināšanas sabiedrību pieņemtajiem lēmumiem atlīdzību izmaksu lietās, 2009.gada 9 mēnešos par apdrošināšanas sabiedrību pieņemtajiem lēmumiem un rīcības atbilstību OCTA Likumam kopā saņemtas **198** sūdzības. Kopējais sūdzību skaits, salīdzinot ar 2008.gada 9 mēnešiem, ir samazinājies par 1,5%, savukārt sūdzību skaita pieaugums tieši par apdrošināšanas sabiedrību lēmumiem sastāda 13,0%, kas skaitliskā izteiksmē sastāda - 156.

Analizējot sūdzības pēc būtības:

- **84** gadījumos sniegts atzinums, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir pamatots;
- **35** gadījumos sniegts atzinums, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir nepamatots;
- **42** gadījumos sūdzības iesniedzējiem sniegts skaidrojums rakstiskas atbildes veidā.

Vērtējot sūdzību skaitu pa gadiem (sk.6.tabulu) ir redzams, ka sūdzību īpatsvars, kuras izskatot atzīts, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir nepamatots, ir bijis robežās no **0,09%** līdz **0,19%** no visiem apdrošināšanas gadījumiem. 2009.gada 9 mēnešos šis rādītājs ir 0,12%, tas ir salīdzinoši neliels skaits, kas liecina, ka vairumā gadījumu cietušajam nav pamata būt neapmierinātam ar apdrošināšanas sabiedrības pieņemto lēmumu. Šis rādītājs salīdzinot ar iepriekšējo gadu nav palielinājies, kas skaidrojams ar to, ka, lai gan ievērojami pieaudzis sūdzību skaits tieši par apdrošināšanas sabiedrību lēmumiem, ir pieaudzis arī to gadījumu skaits, kad saņemtajām sūdzībām nav bijis pamatojuma. No kopējā sūdzību skaita par apdrošināšanas sabiedrību lēmumiem šo nepamatoto sūdzību īpatsvars sastāda vairāk kā pusi - 54% (84 no 156 sūdzībām).

Galvenie sūdzību iemesli:

- 1) atteikums apdrošināšanas atlīdzību izmaksai;
- 2) cietušais nav apmierināts ar novērtētā zaudējuma apmēru;
- 3) cietušais pats atzīts par daļēji līdzatbildīgu zaudējumu nodarīšanā;
- 4) cietušais ilgstoši nav saņēmis apdrošināšanas atlīdzību.

6.tabulā ir atspoguļots sūdzību iemeslu īpatsvars no kopējā apdrošināšanas gadījumu skaita.

Pārskats par saņemtajām un izskatītajām sūdzībām

Gads	Apdrošināšanas gadījumi*	Sūdzības, kopā	% no apdr. gadīj.	t.sk. sūdzības par apdrošināš. sabiedrības lēmumu	% no apdr. gadīj.	No tām apdrošināšanas sabiedrības lēmums atzīts par nepamatotu	% no apdr. gadīj.	No tām apdrošināšanas sabiedrības lēmums atzīts par pamatotu	% no apdr. gadīj.
2005	29 633	187	0,63	106	0,36	56	0,19	50	0,17
2006	37 139	186	0,50	88	0,24	33	0,09	55	0,15
2007	48 202	217	0,45	114	0,24	54	0,11	60	0,12
2008	41 473	263	0,6	184	0,42	51	0,12	133	0,31
2009 9men	28 478	198	0,70	156	0,55	35	0,12	84	0,29
Kopā**	277 585	2 010	0,72	1 217	0,44	513	0,18	667	0,24

*apdrošināšanas gadījumu skaits, saistībā ar kuriem apdrošināšanas sabiedrībās ir pieņemti lēmumi par zaudējumu atlīdzību.

** kopējie rādītāji kopš 2000.gada.

7. tabulā ir atspoguļots sūdzību skaita īpatsvars no apdrošināšanas gadījumiem, sadalījumā pa atsevišķām apdrošināšanas sabiedrībām.

7.tabula

Pārskats par saņemtajām un izskatītajām sūdzībām sadalījumā pa sabiedrībām.

Apdrošināšanas sabiedrība	Sūdzību īpatsvars apdrošināšanas gadījumos, %	Izskatītās sūdzības		
		Gadījumi, kad AAS lēmums ir pamatots ¹ , %	Gadījumi, kad AAS lēmums ir nepamatots ² , %	Citas sūdzības ³ , %
AAS "BALTA"	0,31	0,14	-	0,14
AAS "BALTIKUMS"	0,63	0,25	0,20	0,10
"BALVA" AAS	1,67	0,69	0,41	0,38
"BTA" AAS	0,75	0,33	0,06	0,17
AAS "Gjensidige Baltic"	0,67	0,34	0,08	0,07
"ERGO LATVIJA" AAS	0,27	-	0,05	0,11
"If Latvia" AAS	0,08	0,08	-	-
"Baltijas Apdrošināšanas Nams" AAS	0,84	0,25	0,20	0,15
"SEESAM LATVIA" AAS	0,77	0,38	-	0,38
"Nordicia Apdrošināšana"	0,31	-	0,31	-
Vidējais īpatsvars	0,70	0,29	0,12	0,15

1 – sabiedrības lēmums ir pamatots un sūdzība noraidīta

2 – sabiedrības lēmums ir nepamatots. Birojs rekomendē pārskatīt pieņemto lēmumu.

3 – sūdzības, kuras nav par sabiedrības lēmumu. Cietušo neapmierina iesnieguma izskatīšanas process, nav sniegta informācija, nav iepazīstināts ar lēmumu pamatojošiem dokumentiem.